

رسی محدث بودن شخصیت علمی حضرت عبدالعظیم الحسنی (ع)

عبدالعظیم الحسنی از راویان حدیث امام رضاعلیه السلام و وکیل حضرت هادی علیه السلام در ری و نواحی آن بوده که سرپرستی شیعیان را بر عهده داشته است.

شفقنا (پایگاه بین المللی همکاری های خبری شیعه) – عبدالعظیم الحسنی از راویان حدیث امام رضاعلیه السلام و وکیل حضرت هادی علیه السلام در ری و نواحی آن بوده که سرپرستی شیعیان را بر عهده داشته است.

به گزارش شفقنا به نقل از شبستان حجت الاسلام محمدهادی یوسفی غروی، عضو کمیته علمی مدارج حوزه به مناسبت سالروز رحلت محدث بزرگ حضرت عبدالعظیم الحسنی (ع) گفت: مناسب است که با توجه به نزدیک بودن ایام درگذشت نویسنده ارجمند مرحوم شیخ عزیزالله عطاردی خراسانی، تحلیل و تبیین شخصیت علمی حضرت عبدالعظیم به ویژه از جنبه محدث بودن ایشان، از کتب و آثار مرحوم عطاردی (بعنوان اولین کسی که در رابطه با حضرت عبدالعظیم الحسنی (ع) کتاب نوشته است) مورد اشاره و استفاده قرار دهیم.

وی افزود: مرحوم عطاردی کتاب در رابطه با حضرت امام رضا علیه السلام تحت عنوان «مسند احادیث امام رضا (ع)» دارند که در آن راویان امام رضا (ع) را برشمرده اند که از جمله این راویان، حضرت عبدالعظیم است. ایشان در این کتاب آورده است که حضرت عبدالعظیم، محدثی بزرگوار و جلیل القدر بود که شرافت نسب را با تقوا، پاکی، صداقت و علم در هم آمیخته بود.

او در میان سادات بنی حسن علیهم السلام همچون ستاره ای تابناک می درخشید و مقامی والا و عظیم داشت. ایشان عالم، مجاهد و محدثی پارسا و باورع بود که با جباران روزگار و خلفای نابکار عصر خود در ستیز بود و با معاندان و مخالفان حق مبارزه می کرد.

این صاحب نظر عرصه تاریخ اسلام خاطرنشان کرد: این بزرگوار فرزند عبدالله پسر علی فرزند حسن پسر زید بن حسن بن علی ابن ابیطالب (ع) است که با چهار واسطه جدش به امام مجتبی علیه السلام می رسد. روضه مبارکه اش در شهر ری مشهور و معروف می باشد و هر روز هزاران زائر از اطراف و اکناف به زیارتش می روند. همچنین هزاران عالم، فقیه، محدث، ادیب، محقق و رجل سیاسی در طول ۱۲۵۰ سال در جوارش آرمیده اند.

از حالات او معلوم می شود که وی به حضور سه تن از ائمه اطهار (ع) رسیده و از آنها نقل حدیث کرده است. او از امام رضا، امام جواد و حضرت هادی علیهم السلام روایت نقل کرده و در زمان امام هادی (ع) درگذشته است. ایشان در ری و نواحی آن از طرف امام هادی (ع) وکیل بوده و شیعیان را سرپرستی می نموده و در نزد ائمه بسیار محترم، معزز و موثق بود.

این محقق و پژوهشگر دینی با اشاره به شخصیت علمی حضرت عبدالعظیم (ع) گفت: ایشان در عصر خود از بزرگان سادات و اعظام و مشاهیر حدیث بوده که روایت های متعددی با واسطه و یا بلاواسطه از ائمه نقل کرده است. علمای رجال و انساب در کتب خود از وی تجلیل و تکریم کرده و مناقب و محاسن و فضایل ایشان را ستوده اند. همچنین از شخصیت علمی و معنوی اش سخن گفته و از عبادت، زهد و پارسایی او تعریف کرده اند.

«صاحب بن عباد طالقانی» وزیر امرای دیلمیان در رساله ای که درباره حضرت عبدالعظیم (ع) نوشته گفته است: ابوحماد رازی گوید: خدمت امام هادی (ع) رسیدم و از او مسایلی را که نیاز داشتم سوال کردم، هنگامی که خواستم از حضور حضرت مرخص شوم حضرت فرمودند: «هرگاه برایت مشکلی پیش آمد و احتیاجی پیدا کردی از عبدالعظیم الحسنی که نزد شماست، سوال کن و سلام ما را به او برسان.»

این صاحب نظر مسایل تاریخ اسلام در ادامه به نقل های مختلفی که در رابطه با شخصیت این محدث عظیم الشأن در کتب و منابع معتبر شیعه وجود دارد، اشاره کرد و افزود: شیخ صدوق در امالی خود چنین نقل کرده که عبدالعظیم به امام هادی (ع) وارد شد و عقاید خود را به ایشان عرضه کرد، امام به او فرمود: ای ابوالقاسم! به خدا سوگند اینها که گفتی دین من و پدران من است، خداوند این عقاید را برای بندگانش پذیرفته و راضی است، بر همین عقاید ثابت باش که خداوند تو را در دنیا و آخرت ثابت بدارد.

همچنین ابونصر بخاری در انساب از عقبه بن عبدالله روایت کرده که شخصی از امام حسن عسگری (ع) در رابطه با عبدالعظیم سوال کرد و حضرت فرمودند: «اگر عبدالعظیم نبود می گفتیم علی بن حسن بن زید بن حسن، فرزندی از خود باقی نگذاشته است»؛ و در ادامه نیز روایتی در رابطه با زیارت آن بزرگوار بیان کرده است.

استاد سطح عالی حوزه خاطرنشان کرد: شیخ طوسی در رجال خود گوید: «عبدالعظیم از اصحاب امام هادی (ع) بوده و در کتاب «فهرست» خود نیز گفته است: عبدالعظیم بن عبدالله حسنی علوی کتابی تالیف کرده که احمد بن ابی عبدالله برقی از وی روایت کرده و عبدالعظیم در ری جهان را وداع گفت.»

علاوه بر این «نجاشی» نیز در کتاب رجال خود آورده است که وی مولف کتاب خطبه های امیرالمومنین علیه السلام بوده و آن را احمد بن محمد بن خالد برقی قمی از او روایت کرده است. وی در حال فرار از سلطان وقت وارد ری شد و در خانه یکی از شیعیان در سکنه الموالی (کوچه موالیان اهل بیت) سکنی گزید. در آنجا به عبادت مشغول بود روزها را روزه می گرفت و شب ها را به عبادت می گذراند. گاهی مخفیانه از منزل خارج شده و به زیارت قبری که هم اکنون مقابل مرقد وی قرار دارد می رفت، او را زیارت می کرد و می گفت این قبر یکی از فرزندان امام موسی کاظم علیه السلام می باشد و بار دیگر به خانه و محل اسکان خود باز می گشت.

پس از مدتی که از اقامت وی در آن زیر زمین می گذشت شیعیان متوجه اقامت وی شدند و یکی پس از دیگری به خانه وی مراجعت کرده و با ایشان ملاقات می کردند و به مرور همه شیعیان متوجه حضور ایشان شدند.

در این میان مردی از شیعیان، حضرت رسول خدا (ص) را در خواب دید که به او فرمودند: مردی از فرزندان من از کوچه موالیان اهل بیت حمل شده و در باغ عبدالجبار نزدیک درخت سیبی دفن خواهد شد و به محل دفن وی نیز اشاره کردند. وی به سراغ صاحب باغ رفته و درخواست خرید باغ کرد. صاحب باغ علت را جویا شد و وی ماجرای خواب را بازگفت. صاحب باغ گفت من نیز چنی خوابی دیده ام و باغ را وقف کرد. عبدالعظیم در همان ایام درگذشت و هنگام دفن وی در گریانش نوشته ای یافتند که در آن نسب این سید جلیل القدر مرقوم بود. پس از دفن عبدالعظیم در این باغ مردمان ری نیز اموات خود را در این محل دفن می کردند.